

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
 dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
 Strada Baron L. Pop 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

Énekelnek a gyermekek.

Az utolsó évek kétségtelenül legfontosabb és legeredményesebb zenei eseményei az elemiiskolás gyermekek közös éneklése: a gyermekkórus-gyermekénekünnep-énekvizsgamozgalom. A gyermekek közös éneke sok szempontból fontos. Mind a gyermekszereg,

mégis a féltő gonddal kiválogatott énekek jó talajba való ültetése jelenti, melyek megfogva a népek nagy életén át, szívósan élnek. A gyermekkórusmozgalom egyedülálló kezdeményezés. Nincs tudomásunk arról, hogy még valahol elemiiskolás gyermekek

Lövéteik a gyermek-hangversenyen.

mind a tanító komoly munkára van kényszerítve, melynek eredményével a nyilvánosság elé kell állani, sőt a bírálatot vállalni; mozgást, megmozdulást, a tespedtségéből való kilépést, egymás megismerését, találkozási alkalmat jelent; a verseny maga a gyermekeknek soha el nem muló élmény, felejthetetlen ünnep, melynek létrehozásához ő maga is nagy kincsével: üde gyermekhangjával hozzájárult; a hitvallásos oktatás eredményesége megismertetésének módja, mert a szülők saját gyermeküket lelkesülni látva, maguk is lelkesednek és megszeretik a néha jelentéktelennek hitt iskolát; a legfontosabb eredményt

énekünnepre, énekversenyre, énekvizsgára gyülnének össze. A mozgalom útja ez:

1. Gyergyó. 2. Gyergyó—Alcsik. 3. Gyergyó—Alcsik—Felsik. 4. Gyergyó—Alcsik—Felsik—Háromszék—Kolozsvár. 5. Gyergyó—Alcsik—Felsik—Háromszék—Kolozsvár—Udvarhely. Az első emlékünnep Gyergyószárhegyen, 1935-ben volt, az utolsónak beszédes bizonyosságai jelen cikkünk fényképei és az egyes lapokban megjelent beszámolók.

A gyermekkórusmozgalom elejétől végig az újmagyar zene jegyében zajlott és voltaképp gondolatának megvalósítása. Az ő szivevágya volt muzsikát írni, mely európai

ugyan, de amelyben a nép fölismeri szivedobbanását. Az Ő szívének olthatatlan vágya a Kodály Zoltán, a nagy zenei nevelő-mester volt éneklő gyermekereget látni, kik a komoly munkában már kis korukban közösen vesznek részt és egy ember akaratának szívesen engedelmeskednek.

sére idő és történelem kell. Mi munkájuk előtt csak levett kalappal állhatunk és fokozott tisztelettel köszönhetjük céltudatos munkájukat, törhetetlen akaratukat.

Külön öröm látni e megmozdulásokon a szülők nagyfokú érdeklődését. Messze távol-ságokra kísérik gyermekeiket, csakhogy a tör-

Vágásiak a gyermek-hangversenyen.

A fontos mozgalom meghatározó tényezője, hogy az énekek betanításával járó, rendkívül nehéz és szakképzettséget igénylő munkát ismét csak a kisebbségi tanító végzi. Sem erkölcsi, sem anyagi előnyt nem jelent számára a mozgalomban való részvétel és mégis repeső örömmel, szeretettel végzi a súlyos feladatot. Minden esemény központjában, minden mozgalom élén őket, a szóltalan életük vért áldozó pelikánokat látjuk. Sem gyöngye szavak, sem vállveregető elismerés nem méltó munkájukhoz. Tetteik megméré-

ténelmi pillanatokban velük együtt lehessenek. Aggódó szemeik saját gyermekeregüket tartják számon. Gyermekeikkel együtt örülnek a sikernek, bánkódnak az esetleges eredménytelenségen. Hogy csilognak a szemeik, mikor az őket érdeklő gyermekereg szerepel.

Míg öntudatosan nevelt gyermekeregünk ajkán versengve száll a dal, addig nem lehet kétséges a jövőnk.

Domokos Pál Péter.

A falú ékességei.

Képünk annak a munkának értékét és sikerét mutatja, amelyet népünk vezetői a régi, szép hagyományok fenntartására kifejeznek. Az uávarhelyszéki Kénos község népe az új idők kábító hatása alatt már jórészt hűtlenné vált székelly viseletéhez. Kővári unitárius lelkész és felesége azonban néhány évi kitartó tervszerű munkával megfordították a káros áramlatot. Amint az ifjusági egyeslet csoportképe mutatja, ma egységes, szép ruhát viselnek a fiatalok. A visszatérítést a konfirmáció alkalmával kezdték s azzal tartották ébren, hogy a tiszteletes asszony időnként új

kötény-diszitő mintákra tanítja a lányokat. Ma már a régi szép viseletet örömmel hordják azok is, akik eleinte duzzogtak és szívesebben öltöztek volna cifra bolti holmiba.

(Kovács István fényképe után.)

A moszkvai tárgyalások és a tiencsini viszály.

Két nagyjelentőségű kérdés foglalkoztatja e pillanatban a világ közvéleményét: az angol-francia-orosz tárgyalások és a tiencsini viszály. Mindkettő forduló ponton van s szorosan összefügg egymással. Németország térfoglalása miatt, amely a müncheni értekezletet követte, a demokrata államokban nagy riadalom támadt, de ugyanakkor Angliában is megmozdult Chamberlain ellenzéke s attól lehetett tartani, hogy az angol miniszterelnöknek a müncheni politika bukása miatt távoznia kell. Chamberlain angol miniszterelnök azonban egyszerre köpenyeget fordított és meg akarta mutatni Németországnak, hogy más eszközökkel is rendelkezik. Saját ellenzékének a nyomása alatt, amint a tengelyhatalmak sajtója írja, — Münchentől Moszkva felé fordította tekintetét és elindította az ugynevezett bekerítő politikát. Két hónappal ezelőtt indultak meg London, Páris és Moszkva közt a tanácskozások. Mindjárt a tanácskozások elején az angol és a francia sajtó ugy harangozta be a Moszkvával való megegyezést, mintha azt néhány napon belül nyélbe lehetne ütni és meg lehetne akadályozni Németország további térfoglalását. Azóta állandóan folynak a tanácskozások, de mindjárt hozzá lehet tenni, — *eredménytelenül*. Először arról volt szó, hogy a népszövetségi tanácsülésen elintézik a szovjettel való szerződést, de az orosz diplomácia ezt meghíúsította. Litvinovot visszahívták és a népszövetség tanácsülésére egy meglehetősen jelentéktelen orosz diplomátát küldöttek el. Midőn látta Anglia, hogy Oroszország nem áll egykönnyen kötelnek, Stranget küldötte Moszkvába. Strang Anglia szakértője és a moszkvai angol és francia nagykövet kihallgatáson jelentek meg Molotov külügyi népbiztosnál és előterjesztették az angol-francia javaslatokat. Ezek a javaslatok azonban nem elégitették ki az orosz kormányt s legujabb jelentések szerint *péntek óta az angol-francia kiküldöttek és az orosz diplomácia képviselői között megszakadtak a tárgyalások*. Nyilvánvaló, hogy Oroszország nagyon drágán akarja megfizettetni Chamberlainnek a müncheni megállapodásait annál is inkább, mivel Münchenben a szovjet diplomáciát, orosz vélemény szerint, nagy sérelem érte. Ugyanis Chamberlain és a francia államférfiak Münchenbe nem hívták meg Oroszország képviselőjét, Oroszország nélkül döntöttek olyan nagyjelentőségű kérdésekben, amelyek a szovjetet is közelről érdeklik. Münchenért tehát most fizet Moszkva! Oroszország részéről a megegyezés alapjául tekintik a balti államok biztonságának a kérdését. A német diplomácia ügyessége azonban elhalványította ezt a kérdést,

midőn a balti államok egy részével biztonsági szerződést kötött. Különbösen is a balti államok kijelentették, hogy nincs szükségük az angol-francia-orosz biztosítékokra. Ilyen előzmények után nem valószínű, hogy az angol-francia-orosz megegyezés létrejöjjön. Már a múlt hét végén olyan hírek érkeztek, hogy Oroszország nem avatkozik be az európai ügyekbe s minden erejét a távolkeleti kérdések felé fordítja.

Szorosan összefüggnek az angol-francia-orosz tárgyalások a kínai viszályal. Tiencsinben ugyanis a múlt héten egy japánbarát kínai vámtisztviselőt „ismeretlen tettesek” meggyilkoltak. Utóbb kiderült, hogy a gyilkosságot négy kínai követte el, akik a tiencsini engedményes angol területen rejtőzködtek el. Midőn az angol hatóságok nem adták ki a négy kínait, megtorlásképpen Japán Tiencsinben az engedményes területet drótakadályokkal vonta körül és kijelentette, hogy *az összes angol és francia engedményes területek jogait meg fogja szüntetni*. Japánnak ez az intézkedése különösen Angliában nagy riadalmat váltott ki. Régebben egy ilyen lépés *háborus ok lett volna és azonnal az angol hajóágyuk vették volna át a szót*. Most azonban Anglia háborus lépés helyett diplomáciai uton akarta elintézni az angol-japán viszályt. Jegyzéket küldött Japánhoz, amit azonban a japán kormány a legerélyesebben visszautasított s kijelentette, hogy ha azonnal nem adják ki a négy kínait, akkor nemcsak a tiencsini, hanem az összes engedményes területek jogait felfüggeszti s a Kínában meghódított területeken a japán államhatalmat teljes mértékben érvényesíteni fogja. Hétfőn rendkívüli minisztertanácsot tartottak Londonban, amelyen elhatározták, hogy *Japánnal szemben gazdasági megtorlásokat alkalmaznak*. Hogy Anglia nem alkalmazott erősebb lépéseket, annak egy másik oka az, hogy az Egyesült-Államok kormánya is habozó magatartást tanúsított s az Egyesült-Államokban olyan sajtóhangok hallatszottak el, hogy Amerika ne avatkozzék be egy esetleges angol-japán háboruba. Ime a világ két legfontosabb kérdésének a megoldása egyelőre függőben maradt. Az angol-francia-orosz tárgyalások megszakadtak és a tiencsini angol-japán viszály diplomáciai utra terelődött. Ha az angoloknak sikerült volna az oroszokkal a megegyezést nyelbeütni, akkor Anglia bizonyára erősebb lépéseket tett volna Távolkeleten. Így egyelőre késedelmeskedik és mindent elkövet, hogy a háborus veszedelem felhői elvonuljanak. Közben pedig Anglia világhatalmi helyzete régi fényéből egyre többet veszít.

Külföld.

A békenyilatkozatok nem hozták meg a várt eredményt! Az angolok és franciák megállapítják, hogy a békenyilatkozatok, amelyek a nyugati hatalmak részéről elhangzottak, nem hozták meg a várt eredményt. A nemzetközi helyzet ugyanis az utóbbi időben nem enyhült.

Japán az európai befolyás megsemmisítésére törekszik. Japán katonai és politikai körökben olyan tevékenység észlelhető, amely azt mutatja, hogy Japán a távolkeleten teljesen meg akarja szüntetni az európai hatalmak befolyását. A japán hadvezetőség kiáltványban hangoztatja, hogy az intézkedések azért történtek, mert Anglia támogatja a kínai hadsereget.

Megnyitotta Horthy Miklós kormányzó a magyar parlamentet. Horthy Miklós, magyar kormányzó ünnepélyes külsőségek között nyitotta meg a magyar törvényhozás két házát. Körvonalozta a magyar országgyűlés feladatait, hangsúlyozva, hogy a földreform útján a magyar kormány a kisembereket földhöz akarja juttatni. Egyidejűleg a gazdasági szakoktatást át fogja szervezni, hogy biztosítsák azok számára a gazdasági oktatást és nevelést, akik földhöz jutnak. A külpolitikáról Horthy kormányzó kijelentette, hogy Magyarország mindenkinek baráti jobbot nyújt, aki hasonló értelemben barátsággal van Magyarország iránt. Olaszország, Németország, Lengyelország és Jugoszlávia barátságát külön kiemelte. A nemzetközi feszültséggel kapcsolatban Horthy kormányzó a következőket mondotta:

— Európa nagy feszültség

órát éli. A Népszövetség ha csak egyetlenegyszer is vállalta volna az igazságtalanságok valamelyikének megszüntetését, a beléje helyezett bizalom nem veszett volna el. A leszerelési értekezlet kudarca után hihetetlen fegyverkezési verseny kezdődött és meggyőződéseim szerint a mindenkinek mindenki ellen küzdelme csak azért nem kezdődött el, mert a hatalmak vezetői tudják, hogy ez a háború a művelt világ teljes romlására vezetne. Kétoldalú tárgyalásokból a helyzetet nehéz megoldani, mert a legkisebb engedményt is nehezen lehetne megadni a közvélemény ellenzékével szemben. A nagyhatalmaknak módjukban volna az igazságos szervezetet kiépíteni és ezt meg is kell tenniük. Nézetem szerint a legjobb megoldás volna, ha a békéltető tárgyalások megkezdésére a világ legmagasabb és legelfogulatlanabb fóruma, a pápa őszentsége tenne javaslatot.

A magyar kormányzót beszéde befejezésével a jelenlevők lelkesen ünnepelték. A megnyitó-ülésem a kormánypárt tagjai fekete színű magyar ruhát viseltek, aranyrojtos nyakendővel. A nyilasok fekete formaruhát viseltek csizmával és zöld inggel.

A kladnói gyilkosság. A cseh tartományban levő Kladno városában egy német törzsőrmestert ismeretlen tettes meggyilkolt. A német hatóságok magas összegű vérdíjat tűztek ki a gyilkos fejére és nagyösszegű pénzbírság fizetésére kötelezték a kladnói lakosságot. A mérénylettel kapcsolatban valószínűnek tartják, hogy Németország teljesen átalakítja a Csehországnak adott alkotmányt.

Bolgár—olasz tárgyalások. A bolgár miniszterelnök hosszas tárgyalást folytatott a szófiai olasz követtel. A tárgyalás anyagáról hivatalos közleményt nem adtak ki.

Megmérgezték a japán barát kínai kormány összes tagjait. Sanghaiban diszlakomát rendeztek az odaérkező japán külügyi államtitkár tiszteletére. A diszlakomán résztvettek a japán-barát kínai kormány összes tagjai és sok politikai és katonai előkelőség. Nehány órára a lakoma elfogyasztása után sokan rosszul lettek. Megállapították, hogy a betegség oka súlyos mérgezés. Valószínűnek tartják, hogy a lakomán felszolgált ételeket és italokat a kínaiak mérgezték.

Teleki magyar miniszterelnök körvonalozta a magyar kormány célkitűzéseit. Gróf Teleki Pál, Magyarország miniszterelnöke a kormánypárt értekezletén körvonalozta a magyar kormány munkatervét. A főbb pontok a következők: az alkotmány fenntartása és annak minden eszközzel való megvédése: Magyarország a maga erejére támaszkodik, törekszik új barátságok létesítésére, hű marad régi barátaihoz, tiszteletben tartja mindazok érdekeit, akik viszont az ő érdekeit is tiszteletben tartják, örködi függetlensége, élete és cselekvési szabadsága fenntartásán. A magyar kormányprogram többi pontjai: a hadsereg fejlesztése, az ország gazdasági megerősítése és gazdasági függetlenségének fenntartása, végül széles körű népjóléti tevékenység az állampolgárok életnívója jobb lehetőségének biztosításával. Külpolitikai téren Magyarország az eddigi utat követi.

Németország szerint a béke feltétele: gyarmatainak visszaadása. A német nemzeti szocialista párt hivatalos lapja nagy cikkben foglalkozik Németország gyarmati követeléseinek kérdésével. A lap megállapítja, hogy a tartós béke helyreállításának útja, hogy a német gyarmatokat adják vissza. Egyidejűleg Anglia mondjon le a más államok ügyeibe való beavatkozásról és Németország szomszédait — nyugtassa meg, ahelyett, hogy felizgatná őket.

Bombamerényletek Londonban. Londonban tovább folytatódnak a bombamerényletek. Közlebről több póstaládát robbantottak fel. A robbanások nem követeltek emberáldozatot.

Spanyol tábornokok a német hadgyakorlatokon. A Németországban megtartott tüzérségi gyakorlatokon több spanyol tábornok vett részt. A gyakorlatok alkalmával bemutatták a szerkezetet, amely hang alapján lehetővé teszi az ellenséges ütegek helyének megállapítását és amely önműködőleg szabályozza az irányzékot beállítást és a tüzelést.

Véres bombamerényletek Palesztinában. Palesztinában a bombamerényletek megismétlődtek. A legutóbbi bombamerényleteknek Jeruzsálemben tízenhárom halálos áldozata van.

Épül Németországban a harmadik erődvonala. A nemzeti szocialisták újságja cikket közöl arról, hogy Németország nyugati határain rövidesen befejezik a harmadik védelmi vonal építését. A lap szerint az erődítési munkálatok hozzá fognak járulni Európa békéjének fenntartásához, mert azoknak áttörése minden haderő számára lehetetlen.

Gazdasági egyezmény Olaszország és Oroszország között. Az olasz-orosz kereskedelmi egyezmény életbelépett. A meg egyezés biztosítja Olaszország teljes nyersolajszükségletét. Az első petróleumszállító hajók Odesszából elindultak Olaszország felé.

Lengyel határőrök lelőttek egy német fiatalembert. A lengyel határon véres esemény történt. Lengyel határőrök egy határátlépő német fiatalembert lelőttek.

Királyok utazása Londonba. Londoni hírek szerint Boris bolgár király és György görög király látogatást fognak tenni Londonban. Hir szerint Angliára akarja venni Bulgáriát, hogy csatlakozzék a Balkán-szövetséghez.

A német vezérkari főnök látogatásai. Heider tábornok, német vezérkari főnök Esztországba és Finnországba látogat.

A balti államok a tengelyhatalmakhoz csatlakoznak? Minden jel arra mutat, hogy a Balti államok egyre szorosabban kapcsolódnak Németországhoz. Attól tartanak ugyanis, hogy nemzetközi viszály esetén az orosz haderő átvonulna területükön. Hir szerint a balti államok német támogatással erődívet fognak építeni az orosz határ mentén.

Az angol király meghívta Londonba Rooseveltet. Az angol királyi párnak az Egyesült Ál-

lamokban tett látogatása végeért és a királyi vendégek hazaindultak. VI. György angol király Rooseveltnél elnököt Londonba hivatalos látogatásra hívta meg.

A magyar kormányzó beszéde jó hatást váltott ki Jugoszláviában. Horthy Miklós kormányzónak a magyar törvényhozás megnyitása alkalmával mondott beszéde Jugoszláviában mély hatást tett. Jugoszlávia jóleső érzéssel vette tudomásul, hogy Magyarország nagyra értékeli Jugoszlávia barátságát.

Franco tábornok szeptemberben hivatalos látogatást tesz Olaszországban. Olaszország és Spanyolország között a két nemzet együttműködése érdekében állandóan folynak a tárgyalások. A két nemzet baráti kapcsolatainak különös súlyt ad Ciano gróf spanyolországi látogatása és Franco tábornok hivatalos látogatása Olaszországban. Franco tábornok szeptember végén utazik Olaszországba.

„Németország visszaszerzi Danzigot!” Franck, német igazságügyminiszter Dánia fővárosában, Koppenhágában előadás tartott. Előadásában kifejtette, hogy Németország vissza fogja kapni gyarmatait és visszaszerzi Danzigot is. A német igazságügyminiszter annak a reményének adott kifejezést, hogy Németország békés úton fogja elérni céljait.

Kérjen mutatványszámot gyermeke számára az

Uj Cimbora

cimű képes gyermeklapból. Megjelenik havonta kétszer. Előfizetés egy évre 200, félévre 100, negyedévre 50 lei. Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

Mit tartalmaz a trónbeszédre adott válaszfelirat?

A képviselőházban felolvasták a trónbeszédre adandó válaszfelirat szövegét. Ebből a következő részt emeljük ki:

„A képviselőház, mint az ország állampolgárai összes csoportjainak megbízott testülete, mélységes csodálatát fejezi ki az ország azon újjáépítési munkája iránt, amely a Felséged kezdeményezéséből indult el és teljes hódolatát nyilvánítja a Felséges uralkodóház és a trón iránt. A képviselőház Felségedben és méltó királyi sarjadékában, Mihály gyulafehérvári nagyvajda, trónörökösben országunk állandó és nyugodt fejlődésének biztosítékait látja, tudatában az újjászületés és nemzeti felemelkedés mostani napjai fontosságának

háláját és hódolatát helyezi a trón lépcsőjéhez.“

A válaszfelirat ezután ismerteti a kormányzás eredményeit és külön megemlékezik a kisebbségekről. A válaszfeliratban a kisebbségekről a következő szakasz szól.

— „Az állam nemzeti kisebbségeinek a törvényes keretek között észszerű gazdasági és műveltségi fejlődést nyújtott. Az állam szükségleteinek kölcsönös megértésével mindazok, akik a kormányzat előnyeit élvezték, többször kifejtették és kinyilvánították a Felséged kormányába vetett teljes bizalmukat és teljes engedelmisségüket. Azzal az állammal szemben, amely szabad és művelt életet biztosít nekik.“

Hírek

Francia ujságok méltatják Ófelsége érdemeit. A francia ujságok Ófelsége II. Károly király trónralépésének évfordulója alkalmával nagy cikkeket szenteltek Károly király uralkodói erényeinek méltatására. A francia ujságok kiemelik, hogy II. Károly király Ófelsége véget vetett a régi rossz rendszernek és megteremtette Romániában a nemzeti egységet. A francia ujságok kiemelik, hogy Románia királya békepolitikát folytat.

Gafencu külügyminiszter ankarai látogatása. Románia külügyminisztere feleségével együtt törökországi látogatásra utazott. A román külügyminisztert és kíséretét Isztambulban ünnepélyesen fogadták. Innen Ankarába utazott, ahol a török kormány képviselőjében a török külügyminiszter fogadta. Gafencu a török külügyminiszterrel beható tanácskozásokat folytatott. A román külügyminisztert kihallgatáson fogadta a török köztársasági elnök is. A ro-

mán külügyminiszter törökországi látogatásáról a török ujságok nagy cikkeken emlékeznek meg. Kiemelik, hogy Gafencu külügyminiszter látogatása során kidomborodott az a nagy jelentőség, amelyet a Balkán-Szövetség a béke fentartása érdekében tölt be. Gafencu a tiszteletére rendezett lakomán nagy békebeszédet tartott, hangsúlyozva, hogy a Balkán-Szövetség olyan politikát folytat, amely a szövetség tagállamainak érdekeit a mások sérelme nélkül kívánja szolgálni. A Balkán-Szövetség tehát senki ellen sem irányul. Gafencu román külügyminiszter törökországi tanácskozásai után Athénbe utazott. Athénben szintén fontos tárgyalásokat folytatni. Gafencu látogatásának közvetlen eredménye abban mutatkozik, hogy Törökország bukaresti követségét nagykövetségi rangra emeli.

Nem volt eső Medárdus napján. A közhiedelem azt tartja, hogyha Medárdus napján esik, 40 napig állandóan esős idő lesz. Idén Medárdus napja Románia legtöbb vidéken eső nélkül felt-

el. Hiba volna azonban ebből arra következtetni, hogy június hónap nagyon száraz lesz, mert könnyen bekövetkezhetik, ennek az ellenkezője is. A medárdusi eső ugyanis megjöhet elkésve is és utána több napig vagy több hétig tartó esőzések is lehetnek.

Pál görög herceg látogatásai. Pál görög herceg a június 8-iki ünnepekre Bucurestibe érkezett. A herceg öt napot töltött Romániában. Meglátogatta a fővárosban és vidéken az országőr intézményeket. Pál görög herceg Sepsiszentgyörgyön is járt.

Magyarul tárgyalhatnak a választotti bíróságok. A Semmitószék adott esetből kifolyólag döntést hozott, amelyből kitűnik, hogy a választotti bíróságok magyar nyelven tárgyalhatnak és csupán a jegyzőkönyvet és az ítéletet kötelesek román nyelven elkészíteni.

Végig a pesti strandokon. Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl erről a Délbáb új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

A francia újságok dicsérik Románia külpolitikáját. A francia újságok Gafencu külügyminiszter parlamenti beszédével kapcsolatban részletes cikkekben foglalkoznak Románia külpolitikájával. Románia külpolitikáját, mint kifejezett békepolitikát jellemzik, amelynek alapjait II. Károly király Ófelsége fektette le.

Vád alá helyezték a volt sziguranca vezérigazgatót. A vagyonrevíziós bizottság megállapította, hogy Cernat, volt sziguranca vezérigazgató magánügyeit az állam pénzéből rendezte. A szabálytalanságok miatt vád alá helyezték.

Az angol anyakirályné ellen is merényletet akartak elkövetni. Közöltük lapunkban, hogy a kenti hercegné ellen revolveres merényletet követtek el. A merénylő kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy az angol anyakirályné ellen is merényletet akart elkövetni.

Megjelent a Népegészségügyi Szemle. A Dr. Schmidt Béla által szerkesztett Magyar Népegészségügyi Szemle júniusi száma gazdag tartalommal jelent meg. Cikkei közül kiemeljük a gombaszedéstről szóló időszzerű értekezést. Több hasznos cikk teszi értékesé és változatosá a népszerű egészségügyi folyóirat tartalmát. A folyóirat megrendelhető a kiadóhivatalnál, Marosvásárhelyen, Strada Eminescu 4. sz.

Emlékfát ültettek Drexler Béla emlékére. A nagyenyedi Hangya Központ szép diszkertjében dr. Drexler Béla, volt elnök emlékére három tölgyfát ültettek. A kegyeletes ünnepség alkalmával Balázs András, fehéregyházai református igazgató tanító mondott beszédet.

Tevékeny szeretet.

Az elhamvadt Józseffelva újjáépítésére megható buzgósággal küldik be adományokat áldozatkész magyar szívek. Csupán festvérlapunk a Keleti Újság, gyors iramban közeledik a félmillió lej összegyűjtése felé. A kimutatásban inkább a városi közönség szerepel, a jelek szerint azonban itt-ott már a falvakon is megindult a nemes lelkű munkája.

Bizony, szükség is van az egész magyarság összefogására, mert 88 életszert kell azzal a berendezéssel ellátni, amelyel a munka elindulhat és a népes családok eltartása lehetségessé válik. A segítségben voltaképpen a falusi népnek kell a legnagyobb eredményt felmutatnia, hiszen az ő sorstársairól, elesett és megszomorodott kisgazdákról van szó. Nincs is kétségünk benne, hogy amint a szorgos munka megengedi, falvainkon is

megkezdődnek a segélyezés különféle módjai. Mert nemcsak pénzadományokkal lehet a testvéri kötelességet leróni. Helyes szervezés mellett a természetben juttatott adományok is, gabona, ruházati cikkek, épületanyagok, mind eszközei lehetnek a tevékeny, építő szeretetnek.

Okunk van remélni, hogy ezek az adományok a leghegyesebb módon fognak hozzájárulni józseffelvi magyar testvéreink további életútjának egyengetéséhez. Amint értesültünk az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet embereket fog kiküldeni, akik az adományok segítségével a falu újjáépítését irányítani fogják.

Minden jel arra vall, hogy nemcsak jó szívvel, de bizalommal és megnyugvással hozhatjuk meg áldozatunkat a nemes cél szolgálatára.

Maniu, mint szenátor? Iorga királyi tanácsos, a szenátus volt elnöke, levelet intézett Maniuhoz és több társához. A levélben a jogszerinti szenátorság gyakorlásának feltételeit közli. Iorga levele szerint Mainuék, hogy jogszerinti szenátorságukat gyakorolhassák, le kell, hogy tegyék a törvény által előírt esküt és a törvény által előírt egyenruhát kell, hogy viseljék. Amennyiben nem tesznek eleget, elveszítik jogszerinti szenátorságukat.

Kérelem: Tisztelettel felkérjük mindazokat a magyar egyesületeinket és magánosokat, akik a folyó évi július hó 30-án Petőfi Sándor halálának 90 éves évfordulója alkalmából rendezendő emlékünnepeleyn közreműködni kívánnak. szí-

veskedjenek ebbeli óhajukat, az előadandó darab szövegének három példányban való beküldése mellett Dr. Gábos István ügyvéd Sighisoara címre legkésőbb folyó évi június hó 25-ik napjáig bejelenteni, mert az engedély megkérése okából a későbbi időpontban érkező jelentkezéseket a legnagyobb sajnálatunkra nem vehetjük figyelembe.

Bánffy Miklós gróf lett a parlamenti csoport elnöke. A NUF magyar alosztályának parlamenti csoportja elnökül Bánffy Miklós gróft választotta meg. Helyettese Dr. Szász Pál.

Nyári viharok Európában, Középeurópában nyári vihar-övről vonult keresztül. Sok helyen a jégverés nagy károkat okozott a gabonában és gyümölcsösben.

Halálos szerencsétlenséget okozott a harapós ló. Finichin Radu, berecki gazdálkodó Kézdivásárhelyen egy szekér mellett haladt el. A ló utána kapott és egyik karját töben átharapta. Azonnal kórházba szállították, azonban nem lehetett segíteni rajta, a lóharapásból kifolyólag meghalt. A ló ugyanazon napon két nőt is megharapott.

Ujból felülvizsgálják a gyergyóbékásiak legelőfoglalásának ügyét. A gyergyóbékásiak erőszakos legelőfoglalásáról többször irtunk. A kormány az ügy végleges rendezésére egy erdészeti vezérfelügyelőt küldött ki.

Súlyos szerencsétlenség érte az Orvhalászt. Fülöp András robotantással akart halászni. Az égetett meszet tartalmazó üveg felrobbant. Az üveg szilánkjai Fülöp egyik szemét kivágták.

Matuska, mint feltaláló. Matuska Szilveszter, a biatorbágyi vasutrobbantó, a váci fegyházban tölti életfogytiglani börtönbüntetését. Közelebről a budapesti szabadalmi hivatalhoz találmányt nyújtott be vasuti szerencsétlenségek megakadályozására.

Tüzet okozott a lezuhant repülőgép. Geln-Hausenben egy német katonai repülőgép lezuhant. A gép egy házra esett és fölgyújtotta. A nagy szélben a tűz tovább terjedt és egy egész házsor leégett. A repülőgép három főnyi személyzete, továbbá három községi lakós meghalt. Száznál többen megsebesültek.

Marosvásárhely bekapcsolódik a nemzetközi légiforgalomba. A marosvásárhelyi polgári repülőtér építkezései röviden befejeződnek. A terv szerint Marosvásárhely a Bukarest-Budapest-Bécs-London utvonálnak lesz egyik állomása.

Leégett a bőrvélyi kendergyár. A Nagykároly mellett levő Bőrvély községben nagy tűz pusztított. A megye legjelentősebb iparvállalata, a bőrvélyi kendergyár meggyult és leégett.

**Ha sikert akar elérni,
hirdessen a
„MAGYAR NÉP”-ben!**

Erdély legjobb
mezőgazdasági és közgazdasági
szaklapja a

MEZŐGAZDASÁGI SZEMLE

Mutatványszámot ingyen
küld a kiadóhivatal

Kolozsvár, Strada Baron L. Pop 5. sz.

Előfizetési díja egész évre csak 80 lei.

Rövid hírek

Megkezdí működését a Marmarosech Bank. A Marmarosech Bank, amely a gazdasági válság idején kényszeregyezséget kért, rövidesen ismét megkezdí működését. A bank gabonakereskedelemmel akar foglalkozni.

Szovjetoroszország lakossága. A Szovjetoroszországban tartott népszámlálás adatai szerint a szovjet köztársaságnak százhetven és félmillió lakosa van.

Németországban a legnépszerűbb könyv a Biblia. Egy német újság megállapításai szerint Németországban mai napig is a Biblia a legnépszerűbb könyv. 1938-ban a Német-Birodalom területén négyszázezer darab Bibliát vásároltak.

Júniusi fagy volt Háromszékben. Június 6-ról 7-re virradó éjszaka Háromszék megye területén erős, talajmenti fagy volt. A fagy következtében a kényesebb kerti vetemények mind elpusztultak, a krumpli és a kukorica annyira szenvedtek, hogy a terméskilátások nagyon esőkentek.

Új bélyegek a vasut jubileuma alkalmával. A román államvasut hetvenéves fennállásának emlékére a posta igazgatósága emlékbélyegsorozatot adott ki.

Tüzek Lengyelországban. A nagy meleg következtében Lengyelország több vidékén nagy tüzek pusztítottak. Bialistok közelében 30 tanya égett le. Volhinia egyik községében 15 gazda épületei semmisültek meg.

Tifuszcárvány Jasiban. Jasiban nagy tifuszcárvány van. A hatóságok elrendelték a kötelező védőoltást.

Petróleumtartályt gyújtott fel a villám. Moreni közelében a villám egy petróleumtartályba ütött. A petróleum elégett. A kár egymillió lej.

Tűz volt Mezőfény községben. A szilágymegyei Mezőfény községben nagy tűz volt. A tűz Heinrich János, Lőrincz György, Erli György és Gajda Péter gazdák életszerét elpusztította.

MAGYAR KÉP

GAZDATUDOMÁNY

Milyen hibák követnek el a gazdáink kaszálás, aratás és cséplés alkalmával?

Előző cikkemben rámutattam azokra a hibákra, amelyeket gazdáink a trágya termelése, kiszórása és alászántása, továbbá a talaj és növények ápolása közben követnek el. Az elmondottakhoz még a következőket fűzöm hozzá, mivel ezekből a tanácsaimból egyeseket még most is alkalmazhatnak a gazdák.

A henger és borona használatával gazdáink nincsenek tisztában. a kukoricát például első kapálás előtt, a kikeléstől számított 1 hét múlva, valamint a csalamádét is, meg kell boronálni. Hogy mikor kell hengerelni, vagy mikor nem, szintén nincsenek tudatában kisgazdáink, találmokra vagy udvarokat utánozva, időszerűtlenül alkalmazzák ezeket, erre tehát külön tanulmányt kell felvilágosításul írni, hogy rá vezessék őket, mert itt szűk a keret, hogy azt is befoglaljuk. — A tárcsás boronát a tavaszi szántás rögeinek aprítására használják, de soha arra, amire hivatott és készült, hogy az őszi szántást tavasszal felkapálja. Ez az oka, hogy a röögön tönkre is rázódott már valamennyi tárcsás borona.

Ezek után rátérek a most és közelben időszerűvé váló munkálatok hibáinak ismertetésére. A takarmány-készítés terén nagy hibákat követnek el a gazdák azért, hogy a szénakaszálást későn végzik. Akkor szoktak kaszálni, amikor a szálfüvek kezdenek kimagzani, részben pedig már teljesen kiszáradtak. Az ilyen fűből vagy zöld takarmányból nem lehet elsőrendű takarmányt készíteni. Egy kis igyekezettel pedig könnyen úgy lehetne szabályozni a kaszálás idejét, hogy az akkor történjék, mikor a növények virágoznak. Hiba, hogy a gazdák nem rázzák szét a rendeket, hanem úgy hagyják egy hétig, arra se mennek, nem forgatják s 24—36 óra múlva, összegyűjtik. Ha az időjárás nagyon kedvező, néha sikerül így is félbarna szénát készíteniök, de

legtöbbször egész barna, eső-lugozta, előregedtetett kotrósz széna kerül boglyába! A szénacsűrőket néhol csak hirtől ismerik. A zöld szénától minőségben mögötte marad, a természettől kövér mezősegi széna, de a gazdák hibájából. Így bánnak el az évelő takarmányok szénájával is, ahelyett, hogy „villán” szárítanák, hogy mielőbb szárazon együtt lehessen és hogy „Medárdus” előtt készítsenek az anyaszénát.

A sarjukészítés is későre kezdődhet a széna késedelme miatt. A hiba ott kezdődik, hogy a réteket tavasszal, de ősszel is, legeltetik. Mindkettő rossz, mert ősszel a fűfélék gyökfőjébe tavaszra előkészített tartalék tápanyagot, különösen a juh, lerágja, ezért tavasszal későre kezd hajtani. Az új legelés még tovább visszaveti a fejlődésben, így a szénakaszálás későre, „Medárdra” esik s így veszélyeztetve van a kisebb rét-hozam is, hát még ha nem is igyeksenek a lekaszált eredményt mielőbb megszáritva fedél alá hozni! Ősszel és tavasszal boronálni kellene és nagyobb gondot kellene fordítani a trágyázás és felújítás műveleteire is, hogy jövedelmezőbb legyen a kaszáló, állataink és saját hasznára, de több és jobb trágya eredmény miatt is, a szántók hasznára is. — A szénakészítésnél felesleges időrabló munka a kézi gereblyélés, a „Rózsa”-féle kézi gereblye, vagy sűrű fogu lógereblye könnyebb és gyorsabb munkát végez.

Ami az aratást illeti, a mód és idő megválasztása hibás. Sarlóval aratni idejét mult dolog s mégis még mindig gyakori látvány. Dupla-kávás kaszával, ha értenek hozzá, mind a gabonákat, mind a takarmány növényeket (lóher-, lucerna, kerep stb.) úgy lehet kaszálni, hogy a gereblyének alig akad munkája. A káváskaszával is bevárják a elies beéredést, amikor már kemény a szem,

mint a sarlóval szokták volt, ezért a kaszával pergés is állhat elő, a kasza rázása miatt, holott a viaszbeéredésben való aratás hasznosságát a „Magyar Nép”, a „Mezőgazdasági Szemle” és az „Erdélyi Gazda” eleget hangsúlyozták.

A cséplésnél elkövetett főbb hibák, hogy nem vigyáznak eléggé a gép rendes beállítására és munkájára. Csak gyurják a géptulaj-

donos biztatására. Csak a százalékot nézik, de a gép jó vagy rossz állapotára alig néznek. Éjjel is gyurják, hogy aztán reggel szomorúan nézzék az eredményt a földön, még csak rostákat sem cserélnék a különböző fajú gabonák közt, sem a dobot nem szabályozzák. Így aztán fajtisza vetőmag alig is maradhat kis gazda kézen több éven át.

Szilágyi Ferenc.

Meghosszabbították a szőlők adóvállomásainak határidejét.

A szőlőkre vonatkozó adóvállomások beadásának határidejét július hónap 10-ig meghosszabbították.

Nagy sikerrel folytak le az alsó zsuki lóversenyek.

Alsózsukon nagy sikerrel tartották meg az évente szokásos lóversenyeket. A versenyeken állami ménék és kancák futottak igen jó eredménnyel. A versenyek során kispaszta versenyzők is szerepeltek. Szőrén megült lovaikkal futották be a számukra kijelölt távolságot. A közönségnek különösen tetszett a díjugratással egybekötött akadályverseny, amelyen az állami lovak kitűnő ugróképeségükről tettek tanubizonyosságot. A verseny rendezésével a Transsylvania Lótenyésztő Egyesület tanubizonyosságot tett arról, hogy hivatása magaslatán áll és betölti azokat a feladatokat, amelyeket maga elé célul kitűzött.

Nyári trágyázás a gyümölcsösökben.

Az istállótrágya ritkán áll abban az időben rendelkezésre, amikor elterítésére, beásására idő volna bőven. Így bármennyire tisztában vagyunk azzal, hogy a gyümölcsfákat épp úgy trágyázni kell, mint más kerti növényeket, sokszor nem áll módunkban idejében végrehajtani. A gyümölcsfákat azonban éppen

olyan eredményesen, sőt olcsóbban lehet nyáron trágyázni, mint télen. A nyári trágyázást főleg higitott trágyalé formájában ajánlatos elvégezni, mert így két mázsa istállótrágyával egész seleg fát láthatunk el, másrészt azonnal értékesíthető trágyát juttatva fáinknak, eredményét már a következő esztendőben jól megfigyelhetjük. A trágyalévet mindenkor megfelelő higitásban, esőzések alatt, vagy nagyobb öntözés után kell a korona csurgójában egy ásonyom mélyen és két ásonyom szélesen, körül kiásott árokba önteni. Ha az árok megtelik higitott lével, egyszeri alkalomra elég. Nyár végével, augusztus hóban meg lehet ismételni az öntözést, de az első ároknál fél méterrel távolabb, nagyobb sugaru körben ásott árokkal. Ha azután komposzt, vagy érett aprótrágyával a tél folyamán ismét módunkban áll javítani a talajt, a trágya mennyiségéhez mérten ismét egy nagyobb sugaru körben félméteres csíkokban hintjük fel és a talajt ugyanott rögzösen felássuk.

Át kell vizsgálni az ujonnan ültetett fák kötélkezeit!

A tavasszal vagy ősszel ültetett fák most már teljesen megülepedtek és elhelyezkedtek. Az ültető gödörbe levő föld megülepedésével a fák kötélkei, amelyekkel a karókhöz voltak kikötve, meglazultak. Ezért az új

ültetésű fák kötélkezeit át kell vizsgálni és a kikötést újból el kell végezni. Ha valamely fa helytelenül, tulságosan szorosan volt kikötve, a talaj megülepedése után a tartó karón függve marad. Az ilyen fák tövét alaposan tapossuk meg és öntözzük meg, hogy gyökereket tudjon fejleszteni.

Józseffelva megsegítése.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet feladatához hiven kötelességének tartotta, hogy a józseffelvi magyar gazda tűzkárosultak segítségére siessen. A támogatást azonban intézményesen szervezi meg s e célból megvárta Kós Károlynak a Népközösség Szociális Szakosztálya vezetőjének részletes helyzetjelentését. Kós Károly megállapítása szerint az összes mezőgazdasági eszközök s köztük a talajművelő eszközök is odavesztek. Az EMGE tehát biztosítani akarja a gazdálkodás és így az emberek zavartalan megélhetésének lehetőségeit. E célból Orosz Károly EMGE felügyelő és országgyűlési képviselő és Seyfried Ferenc az EMGE segédtitkára a józseffelvi gazdakör megalakítása és a megsegítés gyakorlati módozatainak megtárgyalására a helyszínére utaznak. Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet körlevelet intézett 513 falusi gazdaköréhez és az összes megyei fiókjaihoz, kérve a magyar gaz-

átársadalom egyöntetű támogatását, amelynek komoly eredményei felől nem lehetnek kétségek. Meg kell említenünk, hogy az EMGE aradmegyei igazgatója máris hozzálátott a neves munkához. Vasárnapi közgyűlésén gazdarszervezői 17.000 lej gyűjtöttek össze. Akciójukat a gazdakörökön keresztül tovább folytatják.

Be kell bizonyítanunk, hogy az EMGE által évek óta hangoztatott elv „Egy az egészért és az egész egyért” minden vonalon érvényesülni fog.

Női gazdasági tanfolyam

Keresztúron.

A székelykeresztúri Unitárius Téli Gazdasági Iskola nyári női gazdasági és háztartási tanfolyamát folyó év július 30—szept. 3-ig tartja. Bentlakó és bentkosztoló növendékek az öt hét tartamára 900 lej élelmezési díjat fizetnek. Felvehető minden 16 évet betöltött és magyarul írni és olvasni folyékonyan tudó nő. Jelentkezési határidő július 15. A növendékek létszáma 40 lehet. A felvételt egy 8+2 lejes bélyeggel ellátott folyamodványban kell kérni, felüntetve a kérésben a nevet, életkort, vallást, előképzettséget, illetőséget, szülők foglalkozását, vagyoni helyzetét.

Bővebb felvilágosítást készséggel ad válaszbélyeg ellenében az iskola igazgatósága.

Gyümölcstermelők figyelmébe!

A C. F. R. vezérigazgatósága közli az E. M. G. E. útján, hogy az idej nagy gyümölcstermesztésről tekintettel előre tájékoztatni óhajtja a gazdaközönséget a rendelkezésére álló vagonok száma, minősége és igénybevétele módja felől. A C. F. R. 180 polcokkal és szellőztetővel ellátott gyümölcszállító kocsival rendel-

kezik, van 120 vagonja polcok nélkül, csak szellőztetővel. Rendelkezik ezenkívül nagyobb számú csomagot szállító vagonnal. Hűtő kocsija azonban csak hűszállítás céljaira van és amennyiben a termelők hűtő kocsit óhajtának igénybevenni, az esetben kénytelen volna azokat külföldről bérbe venni és ilyen kocsikkal való szállításnál a rendes tarifákon kívül 2.500 lej fizetendő. Kéri ezért az E. M. G. E. az érdeelt gyümölcstermelő gazdaközönséget, hogy kellő időben sziveskedjék az EMGE-t értesíteni és tájékoztatni afelől, hogy milyen gyümölcsöt, mely vidékről, milyen mennyiségben és hova óhajt szállítani, hogy a CFR-t tájékoztathassuk. — Az EMGE címe: Cluj, Str. Regală 16.

Méhészeti tanfolyam Kolozsvárt.

Az EME most zárta le idej első méhészeti tanfolyamát Kolozsvárt, amelyen 24 hallgató vett részt. A hallgatók elméleti és gyakorlati kiképzésben részesültek. A tanfolyam bezárása alkalmával vizsga útján bizonyítványt is kaptak a tanfolyam hallgatásáról. A legközelebbi méhészeti tanfolyamot Kolozsvárt szeptember hó folyamán rendezi meg az egyesület, amelyre jelentkezéseket már elfogad.

Női háztartási tanfolyamok.

Az EMGE évenként több 6 hetes női háztartási tanfolyamot rendez mindazon községekben, amelyek az EMGE-t felkérlik arra, hogy a falusi asszonyok és lányok részére háztartási tanfolyamot rendezzen. A tanfolyam a háztartástan tárgyain kívül állattenyésztésről, növénytermelésről, kertészettről, baromfi- és sertésnyésztésről, gyermeknevelés és egészségügyi kérdésekről ad bő tájékoztatást. A tanfolyam hallgatói részvételi díj fe-

jében személyenként 500 lej fizetnek. Részletes felvilágosítást készséggel és díjtalanul nyújt az EMGE Cluj, Str. Regală 16.

PIAC

Nagy vajhiány van az élelmiszer piacon!

A száj- és körömfájás következtében sok vidéken be kellett szüntetni a vajgyártást. Ezért nagyon sok helyen nagy vajhiány mutatkozik. A kis készletek miatt a vaj ára, amely ilyenkor meg szokott olesulni, továbbra is magas és nincs kilátás olesulásra.

Négyezer lej a buza kiviteli jutalma.

A nemzetgazdasági miniszter rendelete értelmében június hónap 9-ig minden külföldre szállított vagon buza után az állam a kereskedőknek négyezer lej kiviteli jutalmat fizet.

Olesulnak az állatárak.

A száj- és körömfájás járvány a vásárokat csaknem teljesen megbénította. Ennek következtében a szarvasmarha ára megolsult. A disznó árában is olesulás történt, mert újabban Jugoszlávia is szállít Németországba hizott sertést.

Bor-árak Érmelléken.

Az Érmelléken a könnyű asztali borok literéért 10—11 lej adnak. Jobbminőségű fajborok ára literenként 12—13 lej.

Terményárak Brassóban.

Buza 450—470, rozs 350—370, takarmányárpa 360—330, sörárpa 470—490, kukorica 440—460, zab 490—510, lencse 800—1000, fehér paszuly 900—1000 lej mázsánként.

Bőrárak Marosvásárhelyen.

Tehénbőr 44, szopóborjubőr 55—60, ökörbőr 40, hivalybőr 33 lej kilónként. Lóbőr 600—670 lei darabonként.

A horvát nép régi és újabb küzdelmei.

1868 június 25-én, hetvenegy évvel ezelőtt nagyfontosságú törvényt szavaztak meg a magyar képviselőházban. A törvény megszavazását hosszú tárgyalások és izgatott viták előzték meg. Hogyne, hiszen a szóbanforgó törvény, az 1868-as úgynevezett XXX. törvénycikk, a horvát-magyar megbékülés és kiegyezés törvénye volt. E törvény szabályozta 50 éven keresztül a magyarok és horvátok egymáshoz való viszonyát.

Miért volt szükség a törvényre és miféle rendelkezéseket tartalmazott?

A horvátok és magyarok majdnem ezer éven keresztül békében és jóviszonyban éltek egymással. Krisztus születése után 1100 körül Horvátország szoros kapcsolatba került Magyarországgal. Ettől kezdve a magyar királyok egyúttal a horvát királyi címet is viselték. Horvátország külön nem tudott megélni, mert dél felől mindig hatalmas ellenségek fenyegették. Viszont Magyarországnak is előnyös volt a Horvátországgal való jó viszony, mert déli határai így biztosítva voltak. Dél felől előbb a görögök, később pedig a törökök támadtak s a horvátok és magyarok évszázadokon keresztül együtt harcoltak a közös veszedelem ellen. A közös harcok a két nép barátságát erősebbé tették s volt idő, amikor horvát vagy magyar vezető családok egyszerre mindkét nép érdekeit védelmezték. Sok magyar és horvát család házasodott össze s ezáltal is mélyebb lett a két nép összetartozása. A Zrinyi család két híres fia közül Miklós a magyaroknak volt vezére és költője, míg testvére, Péter, a horvát szabadságharcban játszott vezetőszerepet.

Ez a barátság azonban a múlt században megszűnt. A horvátok egy nagy dél-szláv birodalomról álmodoztak, amely természetesen Magyarország déli részeit is magában foglalta volna. Ezért a horvátok szembefordultak a magyarokkal s mikor 1848-ban a magyarok fegyvert fogtak szabadságuk védelmére, a horvátok az osztrákok mellé állottak. Az osztrákok ugyanis örömmel használták fel segítségüket a magyarok ellen s Jellásich horvát bánt megbízták a magyarok megtámadásával. Ezek azonban kiverték a horvát

tokat az országból. Később az osztrákok orosz segítséggel leverték a magyar felkelést.

A szabadságharc leverése után a horvátokat az osztrákok éppen úgy elnyomták, mint a magyarokat. A közös elnyomás újra összehozta a két népet. Így aztán, mikor 1867-ben létrejött az osztrák-magyar kiegyezés, sor kerülhetett a horvát-magyar kibékülésre is. Ez történt meg az 1868-as XXX. törvénycikkben, mely szabályozta Horvátország helyzetét az osztrák-magyar monarchiában.

A törvény szerint Horvátország társországa Magyarországnak. A horvátok széleskörű önkormányzatot kaptak. Országukat a magyar minisztériumban külön miniszter képviselte. Horvátország feje a király által kinevezett horvát bán. Ez Zágrábban, a horvát országgyűléssel vezeti az országot. A belügy, vallás- és közoktatásügy, valamint az igazságügy összes kérdéseit függetlenül intézik. A hadügy és pénzügy Magyarországgal közös. Az ehez tartozó kérdések megtárgyalására 29 horvát képviselő küldetik ki a magyar képviselőházba. Ezek a képviselők itt anyanyelvüket használhatták. Horvátországnak joga volt külön horvát honvédségre s horvát vezényleti nyelv biztosításával.

Ezek voltak a törvény nevezetesebb intézkedései. Mint láthatjuk, a horvátok széleskörű jogkörrel rendelkeztek. Sokan azonban nem voltak megelégedve ezzel sem és teljes függetlenséget, illetőleg a Magyarországtól való elszakadást követelték. Nem gondoltak arra, hogy egyedül nem tudnának megélni, hiszen országuk jövedelme nem volt elég a független Horvátország számára.

1918-ban, a világháború után a horvát-magyar közösség megszűnt. Horvátországot Jugoszláviába kebelezték be és megindult a horvátok visszaszorítása. Ma már az egész horvát paraszpart azt követeli a szerbektől, hogy ugyanazokat a jogokat adják meg nekik, amelyekkel az 1868-as törvény értelmében a magyarok alatt rendelkeztek. A jövő fogja eldönteni, hogy a szerb-horvát meg- egyezés fog-e majd olyan jogokat adni a horvátoknak, mint amilyeneket annakidején kaptak.

Dalárda ünnepén.

Dalos népek voltunk, dalos népek vagyunk,
Dal között születünk s abban is maradunk.
Ha öröm simogat, hogyha fáj a lelkünk,
Dalban kacagunk fel, nótában kesergünk.

Nótázik az anya gyermekbölcső felett,
Annak, akil olyan forrón, szívből szeret.
Nótázik a gyermek, a leány, a legény,
A férfi, az öreg, a gazdag, a szegény.

Drága magyar nóták, édes magyar nóták,
Be sokan, be szívből igazán dalolták.
Dalárda-testvérek tiz esztendő óta
Ajhatokon hányszor zendült fel a nóta!

Ha kellett színpádon, ha kellett templomban,
Versenyen, nyertesén, derüs vigalomban,
Gyászos koporsóknál a nyitott sir mellett,
Ahol a fájó könny égön permelezett.

Jubilálj, ünnepelj tíz éves Dalárdát
Fáradtságos munkád sohse vesszen kárba.
Finomítsad a dalt szépre, gyönyörűre,
Hogy aki hallgatja, derüljön derűre.

És te, ki vezér vagy, varázspülcát tartasz,
Aki annyit fáradsz, sokszor nem is alhatsz,
Ne sajnáld az álmod, vidd dalra e népet,
Mert csak a dalában maradhat fenn s élhet!

És ti, kik mindenkor dalos népek vagytok,
Örömben, bánatban annak is maradtok,
Dalos testvéreim, csak fel, a dalra fel,
A dal szárnyakat ad s az égig felemel!

Dalolva ünnepelj mi drága Dalárdánk,
Amerre énekelsz dicsőséget hozz ránk!
Szeretve köszöntünk, azt kívánjuk neked,
Ne szűnjön meg soha neved és éneked!

Vári Domokos.

25 éves lelkészi jubileum.

Pünköst harmadnapján délután kedves jubileumi ünnepségben részesítette a székelyudvarhelyi lelkészkar és a homoródkarácsonyfalvi egyházközség Bálint Ddön esperes-lelkészt.

Az ünnepélyesen feldíszített több mint hatszáz éves templomban áhítatos nagy közönség előtt Nagy Sándor töltötte be az ünnepi szónok tisztet. Remekül felépített, lelkesen előadott beszédében a szolgálat méltóságáról, szépségéről s jutalmáról szolt.

Az üdvözlések sorát dr. Kiss Elek egyházi főjegyző nyitotta meg, ki az egyházi főhatóság nevében tolmácsolta az elismerés szavait annak a volt tanulótlársának, aki az eszmény s a személynység kettős értékét törekedett megvalósítani 25 éves szolgálatában.

Kelemen Imre oklandi lelkész, lelkészkar elnök, mint Kará-

csenyfalva szülötte, Bálint Ddön esperes egykori tanítványa, emlékezett meg azokról a nehéz időkről, amelyek a világháborús az új keretekbe való beleilleszkedés folyamán próbára tették a lelki vezetők minden erejét, egész emberségét. Az ünnepelt e történelmi negyed évszázadban mindig megtalálta a megértésnek, közös alkotó munkának azt a keskeny ösvényét, amely életre vitt s ezért elismerést érdemel, a gyülekezettől, szolgatársaitól egyaránt.

Báró József városfalvi lelkész, körü Dávid Ferenc Egyleti elnök a lelkes egyleti tagot, vezért és munkást üdvözölte, aki mint a helybeli egyletek vezetője a körü egylet volt jegyzője, és elnöke, minden téren értékes munkásságot fejtett ki. Mint házigazda mindig vendégszeretettel tárta ki gyülekezete s temploma kapuit a körü D. F. E. gyületek befogadására, miről több e köz-

ségben tartott igen jól sikerült gyűlés tanuskodott.

Egyed Mózes helybeli gondnok szép beszéd kíséretében egy értékes asztali órát nyújtott át, mint a gyülekezet ajándékát.

Gábos Domokosné a helybeli nőegylet tiszteletének adott kifejezést üdvözlő beszédében s az egylet ajándékaiképen egy értékes íróasztali készletet adott át.

Szilágyi Sándor az ifjúság üdvözlését tolmácsolta, Bodor Sándor pedig azokét, akiket lelkész először konfirmált. Benkő Lina iskolásleány az iskolásnövendékek szeretetének adott kifejezést szóban és virágban. Benczedy Ákos helybeli tanító, énekevezér, mint szolgatársat s gyermekkorában, árvaságában, atyai pártfogóját köszöntötte lendületes beszédében.

Megható volt idős Máthé Lajos, nyugalmazott firtosváráljai lelkész köszöntője, ki a szülőföld emlékeit elevenítette fel, amikor

az ünnepeltet, mint volt tanítványát köszöntötte.

Végezetül Bálint Ödön esperes emelkedett szólásra. Gondolatban és emlékeiben mégegyszer végigtekintett a huszonöt év utján, melyen második édesanyját, egyházát szolgálta. Hálás szeretettel gondol néhai nagy elődjére Demeter Dénes volt karácsonyfalvi lelkészre, kinek példája ihlette templomi szolgálatait. Az épülést és az építést szolgálta egész életében, ami az egyházi épületeken tanubizonyosságai lehetnek, de amire legbüszkébb, sikerült községében a felekezeti békességet is felépíteni, ami a községből csaknem másfél évszázadon át hiányzott. A várfallal körülvett ősi templomkertben még jó ideig együtt maradt a lelkes ünneplő közönség betelve az ünnepi órák áhitatával.

Kövári Jakab,
lelkészkeresztúr.

Mükedvelői előadás Szászfenesen.

A római katolikus Népszövetség szászfenesi tagozata kétízben is jó sikerült előadás keretében mutatta be a „Bandi gulyás” c. háromfelvonásos népszínművet. A színelőadást hajnalig tartó tánc követte. Az előadás nagyon tett az tekintélyes számban megjelent közönségnek. A darab sikerének érdekében Vajda Lajos

igazgató-tanító, Deák Erzsébet tanítónő és Páll Béla tanító fáradoztak. A rendezőkön kívül a következő szereplők vitték sikerre a darabot: Illyés Berta, Lőrincné Illyés Juliska, Kálmánné Ostoros Anna, Illyés Nusi, Kovácsné Nagy Anna, Kálmán Mari, Szabó Anna, Takács György, Lőrincz György, Illyés János, Lőrincz János, Szabó József, Székely György, Ostoros István, Lőrincz András, Lőrincz János, Lázár János, Ostoros István és Takács György. A két előadás bevételét a szászfenesi magyar kulturház építési költségeinek törlesztésére és a még hiányzó felszerelések beszerzésére fordítják.

Anyák-napja Szentháromságon.

A szentháromsági katolikus egyházközség az anyák napját június 11-én fényesen megünnepelte a hittanvizsgával kapcsolatosan. Bevezető verset mondott Fekete Eliza szentlászlói leány „Édesanyámhoz”. „Édesapám” előadta Nagy Mária, „Mesekirálynő” gyermekszíndarabot előadók: Simon Irma, Balogh Berta, Török Jolán, Adorjáni Ella, Nagy Amáli, Péterfi A., Magyar Berta. „Apuska-babuska” verset mondotta Török A. A legmeghatöbb volt Magyar Vilma „Édesanyám keze” című költemény előadása.

Pálffy János, elnöklő plebános meleg szavakkal méltatta az édesanyák nagy érdemeit, hivatkozott néhány megindító eseményre. Szavai a szívek mélyéig hatottak és könnyeket csaltak ki a szemekből. Majd Nagy István unitárius énekvezér mondott köszönetet a tanítói karnak az iskolások szép és eredményes vezetéseért. A pápai himnusz zárta be a kedves ünnepséget. Az ünnepély megrendezéséért a díszret Portné tanítónőt illeti.

Harangszentelés Székelykeresztúron.

Vargha Béla unitárius püspök fényes egyházi ünnepély keretében szentelte fel a székelykeresztúri egyházközség elemi iskoláját és az unitárius templom új harangját. A püspököt és kíséretét a megye határán Elekes Domokos dr. főgondnok és negyven tagu lovas bandérium várta. A felszentelési ünnepséget háromszáz terítékes közebed zárta be.

Eltűnnek a fehér méreg pesti rabszolgái. Rendkívül érdekes cikkben számol be Tolnai Világlapja legújabb száma a budapesti főkapitányság kábítószerek ellenőrző detektív csoportjának izgalmasan nehéz munkájáról.

Tapasztalt és tanult gazda termését megháromszorozhatja.

A legjobb tanácsadó dr. Nagy Endre és dr. Szász Ferenc GAZDATUDOMÁNY

című közel 700 oldalas, számos magyarázó képpel díszített, teljes gazdasági szakkönyve. A „Magyar Nép” előfizetői számára a könyv kézbesítési díjjal együtt csak 80 lej, a bolti ár egyébként 90 lej. A rendelés összegét kérjük előre beküldeni, mert utánvételezéssel többé kerül.

Megrendelhető a Magyar Nép kiadó hivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5.

Igyekezék mindeki mielőbb beszerezni a GAZDATUDOMÁNY

című könyvet, mely a legjobb tanácsadó.

Mulafató

Dirágének.

Nefelejcs nyit a szemedben,
Piros rózsza ajkadon,
Kék nefelejcs, piros rózsza,
Add nekem szép angyalom!

Rozmaringszál vagy te magad,
Teljes szegfű kis kezed,
Rozmaringszál, teljesszegfű,
Érted szíven úgy eped!

Hóliom az életed,
Lelked bársony tulipán,
Légy hát sorsom bokkrétája,
Légy kedvesem, légy arám!

Számadó Ernő.

Mi mindentől függ az ember, állat és növény élete?

Ez a cikkünk olyan magyarázatokat közöl a talajról, annak keletkezéséről és minőségéről, amelyeket minden gazdának ismernie kell, aki törvszerűen és eredményesen akar gazdálkodni.

Valamely vidék esőjárása többféle tényezőtől függ, így a tengerek távolságától, a magas hegyek jelenlététől, a szelek irányától. A nagy tengerek közelében fekvő vidékeknek úgynevezett oceáni vagy tengeri időjárásuk van. Ez főképpen abban nyilvánul, hogy a nyarak nem tulságosan melegek, a telek pedig nem tulságosan hidegek, mert a tenger vizének nagy tömege, télen lassan adja ki a nyáron szerzett melegmennyiséget, tehát enyhíti a telet, viszont nyáron a lassu felmelegedésével elvonja a meleg egy részét, tehát hűtőleg, mérséklőleg hat. A tengertől távol eső vidékeknek szárazföldi időjárásuk van. Ez abban nyilvánul, hogy a nyarak forróak, a telek pedig erősen hidegek, miután a szárazföld nyáron hirtelen felmelegszik s így ő maga is melegít, ellenben ősszel hamar lehűl, nem lesz enyhítő hatása a téli hidegekben. Az oceáni éghajlatban az esőjárás is egyenletesebb és bővebb, a szárazföldi éghajlatban pedig szélsőségesebb és rendtelenebb. Az esőben való szegénységet a szárazföldi éghajlatu helyeknek csak bizonyos ki-

váltságos helyzete szüntetheti meg, t. i. amikor a szelek által hozott esőfelhők, az utjukban álló nagy hegyekben megakadnak s lecsapódnak. De a hegyek tulsó oldalán akkor is szárazság marad. Ez a tünetény előfordul nálunk is, t. i. a keleti Kárpátok felfogják a nyugatról, az Atlanti ocean felől jövő esőterhes felhőket, de Moldovába már nem igen jut belőlük. Esős idő azonban állhat elő bárhol is, ha a tengerek felől jövő meleg páradús légáramlat észak felé haladtában összeütközik a szárazabb és hidegebb északi áramlatokkal. Mindezen jelenségek eléggé megvilágítják azt a nagy változatosságot, ami az időjárás terén is uralkodik és amelyhez növény és állat egyaránt igazodni kénytelen.

A föld felszínének anyaga önmagában is döntő hatással van a növények életére. A mezőgazdaság szempontjából elsőrendű követelmény a puha talaj, vagyis a termő föld. A földfelszín jelentékeny része ugyanis kemény szikla talajból áll. *Valamennyi puha talaj is a kemény sziklatalaj felaprózása útján keletkezett a hosszú évezredek alatt.* Ezt a felaprózást a mállás, a fagy repesztő ereje, a napsugár lepattogó ereje, az esővíz kioldó, erőszakosan kimosó és elhordó ereje, a köveknek hesszu uton való hurcolása, koptatása, összetörése okozza. A felaprózott anyagot a víz a mélyedésekben lerakja és sima, művelhető felületeket hoz létre. A kemény kősziklák tehát olyan állapotba jutnak, amelyben a növények már megkapaszkodhatnak. Ez azonban még nem elég. A talaj táplálékot is kell hogy nyújtson a növénynek. Az összetört szikla pora még nem tudja táplálni a növényt. A növényi test felépítéséhez szükséges elemek a vízben oldható ásványi sók, amelyeket a növények gyökereikkel felszívhatnak. Ezeket az ásványi sókat a természet maga is előállítja és pedig az esővíznek, a levegőnek, a hidegnek, a melegnek a behatására. *A gazdaember a föld felszántásával, kapálásával, más szóval a föld lazává tételével a természet munkáját elősegíti és hatályosabbá teszi.*

De még az épen maradó sziklák sem maradnak csupaszon. Lassu mállás útján vékony talajréteg keletkezik rajtuk. Vannak azonban oly növények is, minők a zuzmók, melyek képesek a sziklafelületeket megpuhí-

tani. Munkájuk nyomán más növények is megtelepedhetnek a sziklákon. Megállapítható ugyanis, hogy a sziklás kőréteget a szélhozta por, az elhalt zuzmók teste, csakhamar talajréteggel borítja be.

A sziklakőzet igen sokféle. Közönségesebb fajták a mészkő, a kvarc vagy kova, a tarkaszínű gránit és andezit, a fekete bazalt, a villogó csillámpala stb. Ezek némelyike melegebb vagy hidegebb természetű, savanyabb vagy lugosabb hatású. Ennek megfelelőleg a termőfölddé válló porladékaik is különböző természetűek lesznek. Vannak mésztartalmu meleg, kovatartalmu hideg talajok, nehezen munkálható, de tápláló agyagtalajok, sovány, de igen könnyen turható homoktalajok. *A talajféleségek mindenikén más és másféle növény telepedik meg, vagy éri magát otthonosan.* Mi azonban erőszakoskodni szoktunk kulturnövényeinkkel. Az ország minden falujában azt akarják, hogy az ők határaikon is éppen oly jól teremjen a búza vagy a kukorica, mint a más falvak határain, akármennyire különböznek talajaik. Pedig az egyik határban azért nem terem kielégítően, mert sovány, kvarchomok a talaj. A másik határban igen tápláló agyagtalaj van, de oly sziváj, ha nedves és oly sziklakemény ha szárazság van, hogy sem a növény gyökere nem birkózik meg vele, sem a gazda nem tudja munkálni, minden kapája, ekéje eltörik benne. Ha ennek a két határnak talaját össze lehetne keverni, kitünő laza és tápláló talajt nyerhetnénk. De mert ezt nem lehet megtenni, olyan anyagokat adagolunk földünkre, amelyben szükölködnek. Így a kemény agyaghoz homokot, a kvarc talajhoz meszet, foszfort stb. adunk. Valamennyi talajunkat azonban televénnyé, humusszá igyekezünk átalakítani azért, hogy állati és növényi korhadó anyagot elegyítünk földünkbe (trágyázás). Ily módon puhítjuk és táplálóvá tesszük talajunkat.

Nyarády Gyula.

Régi bíráskodás.

Gegesi Kiss József, negyvennyolcas Kossuth-huszárfőhadnagy, a hatvanas években Marosszék selyei járásában „dulló-biztos“ (főszolgabíró volt).

Egy szép nyári éjtszaka a csendőrök bevisznek az öreg úr udvarára egy cigányt, két székelyt; s vezetnek egy lovat is. Főlkeltik a dulló-biztos huszárját; ez viszont urát. Kiss József kikél az ágyból, s csak úgy ahogy volt, csupán elmaradhatatlan hosszú pipáját vevén kezébe, megjelenik kúriájának nagy ámbitusán.

— Hát mi baj van, fiam? kérdi az előlépő zsandár-örmestertől.

Az örmester jelenti, hogy Máté cigány ellopta Katró József lovát, s eladta hatvanöt forintért Balló Mátyásnak.

Az öreg ur rögtön, ott a holdvilágnál letárgyalta az esetet, s azonnal ítélte is mégpedig úgy, hogy a mai világban alig jutni ilyen ítélethez, vagy ha igen, annyi huzavona, tárgyalásrajárás és idővesztégetés meg kár után, hogy nem ér föl az egész lóval.

Együtt levén az egész felek, a dulló-biztos azt kérdi Katrótól:

— A tied volt ez a ló, Józsi?

(Személyesen ismerte a járás apraját-nagyját.)

Katró azt mondja:

— Igenis, az enyim, instálom.

— Akkor hát fogd meg a kötőféket viheted a lovadat.

Ennek utána Ballóhoz fordul:

— Ettől a cigánytól vetted ezt a lovat, Mátyás?

— Igenis, ettől vettem, tekintetes uram, feleli Balló; hatvanöt forintért.

Végül a cigányt veszi elő az öreg úr:

— Te loptad azt a lovat Máté? És megvan-e még az ára?

Mire Máté azt feleli:

— Igenis, én loptam, csókolom kezit-

Minden magyar jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

Minerva Biztosító Részvénytársaság

Tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

abát a tekintetes úrnak. A hatvanöt forintból ötöt elköltöttem, de a többi itt van.

Most a dulló-biztos azt mondja a huszárjának:

— Eredj, Ferenc, a falus biróhoz és kérj tőle nevemben Máténak öt forintot kölcsön.

Ferenc csakhamar jött az öt forinttal. Az öreg úr a hatvanöt forintot visszaidta Balló Mátyásnak, egyszersmind keményen megparancsolván a cigánynak, hogy az öt forintot okvetlenül elhozza két hét alatt.

Végezetül azt kérdezte a felektől:

— Meg vagytok elégedve az ítélettel? Nem rekuráltok?

Mind azt válaszolta:

— Igenis, meg vagyunk elégedve nem rekurálunk.

— Elmehettek! szólott tovább a parancs. Csak te maradsz itt, Máté; mert egy szava van veled a huszárnak.

Ez annyiból állott, hogy a huszár ott a holdvilágnál rávert tizenkettőt a cigány tréfásabbik felére. Azzal aludni tért a társaság.

...Édes istenem, az ilyen egyszerű eljárás révén mennyi vizsgálat, tárgyalás, póttárgyalás takarítódott meg, a mennyi papiros maradt az utódokra, hogy a mai rubrikás világban felhasználhassák! S ami fő: Máté cigányból nem lett valamelyik diszes börtönben „rab úr“.

Apróságok • Adomák

Hogyan befolyásolják az évszakok az ember munkaképességét?

Az emberi szervezet csodálatos gépezet, amely feadatát mindaddig rendesen végzi, amíg káros behatások nem érik. Ezek közé a káros hatások közé kell, hogy sorozzuk ha a szervezet nem kapja meg a szükséges pihenőidőt, vagy pedig nem veszik tekintetbe, hogy az emberi szervezetnek minden életműködése bizonyos szakaszosságot mutat és szorosan idomul az évszakok váltakozásához. Rendes körülmények között erős, egészséges szervezetű ember nagyon kis mértékben vesz tudomást szervezetének az évszakok járásához való igazodásáról. Van azonban egy évszak, a tavasz kezdete, amikor a legerősebb szervezetű ember is megállapítja, hogy szervezetében sokszor kellemetlen változások jelentkeznek. Tavasszal a legtöbb szervezetben bizonyos lankadtság tapasztalható. Az ember kedvetlenül válik és különböző betegségek iránt fogékonyá lesz. A halálozási arányszám is felszökik tavasz-

szal jeléül annak, hogy a szervezet ellenálló képessége gyengül. Érdekes, hogy a ma annyira elterjedt kiütések (ekcémák) fellépésének ideje is főképpen tavaszra esik.

Nem akarjuk részletesen megindokolni, hogy mi okozza ezt a jelenséget, bizonyos azonban, hogy a legfőbb okozója a téli egészségtelen táplálkozási mód, a napfény és meleg hiánya. Az emberi szervezetben a legfontosabb szabályozók, a belső elválasztó mirigyek, csökkenten működnek, nincsenek a szervezetben elegendő mennyiségben hormonok és vitaminok. Az ezáltal keletkező bajok tavasz végére fokozatosan csökkennek és a szervezet valósággal megújodik.

Április végétől kezdve azonban megint különös változáson megy át a szervezet, amely főképpen szellemi és lelki hatásokban nyilvánlik. Egyeseknél áprilistól kezdve az emlékezőtehetség és figyelem csökken. Az ember inkább testi munkára érzi magát alkalmasnak és szívesen tartozkodik például a városi ember szabadban. Május hónapban sok embernél a szellemi és lelki feszültség felenged, az ilyenek-

nél május hónap a teremtés alkotás ideje. Azonban még az ilyen embereknél is hirtelen zökkenővel csökken június hónapban a munkakedv és mélypontját június hónap 21-én a nyári napforduló idején éri el. Ettől kezdve a szellemi munkás munkakedve növekedni kezd, a testi munka iránti vágy csökkenést mutat. Ősz fele ez a jelenség már egészen kifejezetté válik és ősz közepétől kezdve egészen tél közepéig a szellemi munkás munkaképességének és alkotó képességének teljességében van.

Messze vezetne azoknak a külső okoknak a magyarázása és mérlegelése, amelyek a szervezetben ezeket a hatásokat előidézik. Csupán egyre mutatunk rá. A szervezetre nézve a nap sugárzás legértékesebb és leghatásosabb részét az ibolyántul sugarak szolgáltatják. Mérések során eldöntötték, hogy nyáron például a nap ibolyántul sugara harmincszor hatékonyabbak mint télen.

Az elmondottak egyben érdekesebben világítanak rá arra a jelenségre, hogy a szellemi munkás miért akar nyáron pihenni és hogy az olyan foglalkozási

ember, aki testi munkát végez, miért pihen télen.

Jövő évben elkészül a világ legnagyobb távcsöve.

Közöltük lapunkban, hogy Amerikában csiszolják a világ legnagyobb távcsövének öt-méter átmérőjű lencséjét. Az óriási távcsövet hatalmas épületben fogják elhelyezni. Az épület építését megkezdették és még ebben az évben befejezik. A kupola, amelyben a távcsövet elhelyezik, 42 méter átmérőjű és a műszaki tudomány legújabb technikáival van felszerelve. Körbe forgatható, hogy a távcsövet az égnek arra a részére lehessen beállítani, amelynek részén a csillagászok vizsgálatot akarnak végezni.

Páratlan cipő.

— Ezt a cipőt tessék megnézni. Nincsen kérem ennek párja!...

— Nincsen párja? Sajnálom, egy darabot nem veszek.

Vendéglőben.

Egy vendég betér ebédelni egy étterembe és a pincér nagyon ajánlja a marhanyelvet.

Vendég: Marhanyelvet nem eszem. Általában nem eszem olyan dolgot, ami az állatoknak a szájából kerül ki.

Pincér (elgondolkozva): Hát akkor tessék tojást parancsolni...

Tanácsadó

G. R. A nyérc kistestű ragadozó állat, olyan mint a görény. Azt mondhatjuk, hogy a nyérc a vízi-élethez alkalmazkodott görény. Rendkívül értékes prémje van és ezért csaknem teljesen kiirtották. A székelyföldi havasok vizei mellett még található kevés számban. Tekintettel arra, hogy prémje rendkívül értékes, tenyésztésével njobban rendszeresen foglalkoznak.

G. H. Szifáinak száradását és pusztulását a szifavész okozza. A betegséget tulajdonképpen gomba okozza, de a betegség terjesztésében a szifla szü-bogarának is nagy szerep jut. Védőmunkások tehát a betegség terjesztése tekintetében a korháló vagy kidölt szifák. A betegség nemcsak nálunk okoz károkat. Az Egyesült-Államokban nagy területeken lépett fel. Két évig az Egyesült-Államok kormánya négyezer embert foglalkoztatott a szifavész leküzdésére irányuló munkálatokkal. Két év leforgása alatt három millió dollárt költöttek a védekezési költségekre. A veszélyeztetett erdőterületek fölött most is állandóan megfigyelő repülőgépek keringenek és a beteg fákat azonnal feljegyzik, hogy később a védekezést végző munkások azokat elégezzék. Jelenleg ellenálló fajták nemesítésével próbálják a betegséget leküzdni.

O. R. A himgalambot a tojógalambtól a következő jelek alapján lehet megkülönböztetni. A himgalamb feje jóval erősebb, mint a tojóé. Nyaka rövidebb és tömöttebb, orrdudora erősebb és világosabb színű. Ezzel függ össze aztán, hogy a tojó csőre jóval hosszabbnak látszik a himénél. A himeknél a nyak- és a melltollak erősen fémfényűek, ellenben a tojónál halványabbak. Ha a him a tojó kegyeibe óhajt jutni, szétteríti farktollait, lábával ide-oda topog s fejét mellére leSORITVA, hangosan turbékolva udvarol. A farktollak kopottságáról és töredezettségéről is meg lehet ismerni a him galambot.

F. J. Panaszodik, hogy karácsonyi kaktusza, amely a télen szépen nyillott, miután a kertbe kihelyezte, sárgulni kezdett. Ezzel kapcsolatban felhívjuk figyelmét, hogy a kaktuszok nem mind napfénykedvelő növények. A karácsonyi kaktusz azoknak a csoportjába tartozik, amelyek nem szeretik a tulságosan nagy napfényt. Állítsa a virágot félárnyékos helyre és néhány hét alatt kiheveri a bajt.

Minerva Rt. nyomdája Kolozsvár.

Serv. Cenz. C. VI. A. Bun de imprimat.

Szerkesztői üzenetek

Alább felsoroltaknak köszönhetően mondunk a bejelenteti új előfizetőkért.

P. A. Kutyalva, N. M. Pákó, S. E. Nyárádszentimre, A. I. Kököpajta, Sz. M. Székelyszent-erzsébet.

ELŐFIZETŐINKHEZ!
Vinceffy Sándor megbízottunk, aki ezidő szerint Háromszék megyében végez lapunk érdekeit munkát, a legközelebbi napokban a megyének sepsiszentgyörgyi érbaróti járásait keresi fel. Felkérjük mindazon előfizetőinket, akik az említett járásokban laknak, hogy megbízottunk megjelenése alkalmával szíveskedjenek a feltüntetett hátrálékos összeget szabályszerű nyugta ellenében kifizetni. Ismételten közöljük, hogy azon előfizetőinket, akikhez nem tudunk ez alkalommal megbízottunkat küldeni, postautalványon szólítjuk fel és felkérjük, hogy a feltüntetett összeget ugyanazon postautalvány felhasználásával küldjék be kiadóhivatalunkhoz.

S. P. Mezőtőhát. A kért méhészeti könyv raktárunkon kapható. Ára 25 lej és portóköltés. Ha a könyvre igényt tart, kérjük a pénzt küldje be a Minerva R.-T. Cluj, Str. Baron L. Pop 5. címre, ahonnan címére elküldik.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: J. R. Gelence 150, Dr. Cs. J. Gyergyószentmiklós 150, özv. Sz. S-né Erdőhegy 150, Id. H. F. Kiskereki 305, Z. J. Gyimesközéplak 155, Cs. F. Gyergyóholló 305, A. B. Barcaufalu 415, T. J. Aninosza 155, K. K. Vulkán 155, Dr. Sz. L. Oravicabánya 155, P. A. Szakadár 155, G. J. Berettyószéplak 85, B. D. S-é Gyergyóalfalu 125, A. I. Középpajta 150, M. F. kuruc Ditró 155, P. I. Aisórákos 85, Á. A. Csikszenttamás 155, L. A. Szentágota 150, G.-kör Tenke 155, H.-szöv. Déva 155, Cs. I. Káronujfalu 155, P. A. Kutyalva 85, B. K. Göcs 75, K. J. Érszeg 155, M. K. Enyedszentkirály 155, T. I. Kisiratos 155 lej.

Diakonissza testvérek felszentelése.

A református egyház szeretet-intézményeiben a diakonissza testvérek nagyon fontos szolgálatot teljesítenek. Az Erdélyi és Királyhágómelléki Református Egyházkerületek intézményei közül például a kolozsvári Református Kórházban, a szászvárosi és nagyváradai árvaházakban, továbbá aggmenházakban, leánynevelő-intézetekben és más intézményekben látják el a diakonissza testvérek a szükséges szolgálatokat. Közelebről Kolozsváron öt diakonissza testvért szenteltek fel. Ezzel Trombitás Katalin, Szabó Rozália, Szabó R. Mária, Bertalan Lidia és Kálmán Eszter az egyház hivatásosai lettek, életükkel és munkájukkal a Krisztusnak fognak szolgálni. Képünk azt a jelenetet mutatja be, midőn a diakonisszák a felszentelési ünnepre vonulnak. A menet

élén Borbáth Dániel igazgató lelkész halad a diakonisszák. Mögöttük Vásárhelyi János, erdélyi református püspök, gr. Teleki Arctur főgondnok és Csernák Béla, a Királyhágómelléki egyházkerület püspökhelyettese láthatók.

Új elnököt választott a szenátus.

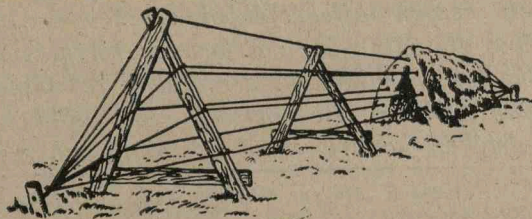
Jorga tanár, királyi tanácsos, a szenátus elnöke lemondott tisztségéről, mert egy szavazás alkalmával javaslatait nem fogadták el. A szenátus üléseit egy napra elnapolták és a következő ülésen megválasztották az új elnököt Argetoianu, volt miniszter személyében. Képünkön az új elnököt mutatjuk be.

Tanuld meg!

Újszerű szénaszárító.

Az esőzések néha nagyon sok kárt okoznak a gazdáknak, mert nem tudnak jóminőségű szénát készíteni. Képünkön újszerű szénaszárító bakokat mutatunk be. Nagy faanyagmegtakarítással lehet szárítóállványt készíteni. A bakok sodronnyal úgy vannak összekötve és a szárítandó takarmány úgy van a bakokra rakva, hogy hosszú sátrat alkot,

amelyet a szél nagyon jól tud járni kívülről és belülről. Ilyen módon esős időjárásban is kitérő szénát lehet készíteni.

Szénatartó állvány sodronnyal.

Dalos madár, dalos madár,
Érted van a lombos határ,
Szorgos ember, dolgos ember,
Töltsd be te is énekeddel.

Vigyázz magadra!

Tanulj idejében úszni!
Szörnyű halál vízbe fúlni!

Hogyan forraljuk a tejet?

Hogyha hosszan forraljuk a tejet, a láb oldalán és alján lerakódásokat találunk. Ezek részben tejfehérjékből, részben ásványi sókból állanak. Ezek a hosszas forralás következtében váltak ki s ezáltal a tej tápláló értéke csökkent. De nemcsak ezzel csökken a tej értéke, hanem azzal is, hogy a hosszas

forralás tönkreteszi a tej vitamintartalmát. A nyers tejet tehát csak röviden szabad felforralni: az első habzásig, mert ez a legtöbb betegségkókozó baktériumot elpusztítja, de a tej tápértékét lényegesen nem csökkenti. Sok háziasszonynak szokása, hogy rövid forralás után a tüzhely szélére huzza a lábast, hogy ne hüljön le s ott tartja a fogyasztásig. Ha ez az idő soká tart, épp oly hátrányos a fogyasztásra, mintha soká forralták volna. Tehát lehetőleg csak fogyasztás előtt forralandó a tej s akkor is rövid ideig.

Puskával a vállán, egy szál ingben áll a cigány baka az ágya előtt.

Örmester: Megbolondultál, hogy így állsz itt?

Cigány baka: Jelentem alásan, az ezred-orvos ur amikor megvizsgálta a gyomromat, azt mondta: „Vagy abba hagyod a bagózást, vagy őrizheted az ágyat egy hétig.” Hát én inkább ezt választottam.